

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0 2244 2070

เรื่อง วันภาษาไทยแห่งชาติ
ผู้เรียบเรียง นายสุรียา ช้องเสนาะ วิทยากรชำนาญการพิเศษ
กลุ่มงานบริการวิชาการ 3 สำนักวิชาการ
ออกอากาศ กรกฎาคม 2561

“วันภาษาไทยแห่งชาติ” ตรงกับวันที่ 29 กรกฎาคมของทุกปี เป็นวันสำคัญที่ระลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ในด้านภาษาไทย และเพื่อกระตุ้นให้ชาวไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของภาษาไทย การใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องเพื่ออนุรักษ์ภาษาไทยให้เป็นเอกลักษณ์ของชาติไทยต่อไป

ความเป็นมาของวันภาษาไทยแห่งชาติ นั้น สืบเนื่องจากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นประธานและทรงร่วมอภิปรายเรื่อง “ปัญหาการใช้คำไทย” ในการประชุมทางวิชาการของชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2505 ซึ่งในครั้งนั้นพระองค์ได้ทรงแสดงความสนพระราชหฤทัยและความห่วงใยในปัญหาของการใช้ภาษาไทย ดังพระราชดำรัสตอนหนึ่งว่า “เรามีโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้ ปัญหาเฉพาะในด้านรักษาภาษานี้ก็มีหลายประการ อย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในทางออกเสียง คือ ให้ออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน อีกอย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในวิธีใช้ หมายความว่า วิธีใช้คำมาประกอบประโยค นับเป็นปัญหาที่สำคัญ ปัญหาที่สาม คือ ความร่ำรวยในคำของภาษาไทย ซึ่งพวกเรานึกว่าไม่ร่ำรวยพอ จึงต้องมีการบัญญัติศัพท์ใหม่มาใช้ สำหรับคำใหม่ที่ตั้งขึ้นมีความจำเป็นในทางวิชาการไม่น้อย แต่บางคำที่ง่าย ๆ ก็ควรมี ควรจะใช้คำเก่า ๆ ที่เรามีอยู่แล้ว ไม่ควรจะมาตั้งศัพท์ใหม่ให้ยุ่งยาก”

นับเป็นครั้งแรกของวงการภาษาไทยที่ได้รับพระราชทานพระมหากษัตริย์คุณดังกล่าว และในโอกาสต่อ ๆ มา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ยังได้สนพระราชหฤทัยและทรงห่วงใยในการใช้ภาษาไทย เช่น ได้พระราชทานพระราชดำรัสเกี่ยวกับปัญหาในการใช้ภาษาไทยของประชาชนชาวไทย ในวโรกาสที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ข้าราชการ และองค์กรเอกชน เข้าเฝ้าถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา พุทธศักราช 2535 นอกจากนี้ พระองค์ได้ทรงมีพระราชดำริในการอนุรักษ์ภาษาไทยในโอกาสต่าง ๆ อยู่เสมอ ซึ่งเป็นที่ประจักษ์ว่า พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงพระปรีชาในการใช้ภาษาไทย ทรงรอบรู้ถึงรากศัพท์ของคำไทยเป็นอย่างดี ทั้งภาษาบาลี และสันสกฤต ทรงพระวิริยอุตสาหะพระราชนิพนธ์แปลและเรียบเรียงวรรณกรรมภาษาต่างประเทศ

เป็นภาษาไทยที่สมบูรณ์ด้วยวรรณศิลป์ มีเนื้อหาสาระที่มีคุณค่าเป็นคติ ในการเสียสละเพื่อส่วนรวม และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชนในการใช้ภาษาไทย พระราชนิพนธ์ต่าง ๆ เช่น พระราชนิพนธ์แปลเรื่อง นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ ตีโต และพระราชนิพนธ์ เรื่อง พระมหาชนก ที่ตั้งนามทั้งภาษาและทรงคุณค่า

คณะกรรมการรณรงค์เพื่อภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของภาษาไทย และมีความห่วงใยในปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นต่อภาษาไทย รวมถึงเพื่อปลูกจิตสำนึก ให้คนไทย ได้ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของภาษาไทย และใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง ทั้งการพูด การเขียน ตลอดจนร่วมกันทำนุบำรุง ส่งเสริม และอนุรักษ์ภาษาไทยให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป คณะกรรมการฯ จึงได้เสนอให้รัฐบาลประกาศให้วันที่ 29 กรกฎาคมของทุกปี เป็นวันภาษาไทยแห่งชาติ

ต่อมา คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2542 เห็นชอบให้วันที่ 29 กรกฎาคมของทุกปีเป็นวันภาษาไทยแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ผู้ทรงเป็นนักปราชญ์ และนักภาษาไทย รวมทั้งเพื่อน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ที่ได้ทรงแสดงความห่วงใย และพระราชทานแนวคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย

2. เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เนื่องในมหามงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ วันที่ 5 ธันวาคม 2542

3. เพื่อกระตุ้นและปลูกจิตสำนึกของคนไทยทั้งชาติให้ตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของภาษาไทย ตลอดจนร่วมมือร่วมใจกันทำนุบำรุงส่งเสริม และอนุรักษ์ภาษาไทย ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ และเป็นสมบัติวัฒนธรรมอันล้ำค่าของชาติให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

4. เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการใช้ภาษาไทยทั้งในวงวิชาการและวิชาชีพ รวมทั้งเพื่อยกมาตรฐานการเรียนการสอนภาษาไทยในสถานศึกษาทุกระดับให้มีสัมฤทธิ์ผลยิ่งขึ้น

5. เพื่อเปิดโอกาสให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนทั่วประเทศมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อเผยแพร่ความรู้ภาษาไทยในรูปแบบต่าง ๆ ไปสู่สาธารณชน ทั้งในฐานะที่เป็นภาษาประจำชาติและในฐานะที่เป็นภาษาเพื่อการสื่อสารของทุกคนในชาติ

พระอัจฉริยภาพด้านภาษาไทยของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ได้ปลูกจิตสำนึกของคนไทยให้ตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของภาษาไทยอันจะนำไปสู่การร่วมมือร่วมใจกันทำนุบำรุงและอนุรักษ์ภาษาไทย ซึ่งเป็นเอกลักษณ์และสมบัติทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

บรรณานุกรม

- กำเนิดวันภาษาไทยแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). สืบค้น 5 มิถุนายน 2561 จาก
<http://www.cu100.chula.ac.th/story/กำเนิดวันภาษาไทยแห่งชาติ>
- วันภาษาไทยแห่งชาติทำไมต้องเป็น 29 กรกฎาคม. (24 กรกฎาคม 2558). สืบค้น 7 มิถุนายน 2561
จาก <https://www.thairath.co.th/content/513164>
- วันภาษาไทยแห่งชาติ (29 กรกฎาคม 2554). (29 กรกฎาคม 2554). สืบค้น 5 มิถุนายน 2561 จาก
<http://www.royin.go.th/?knowledges/วันภาษาไทยแห่งชาติ>
- 29 กรกฎาคม วันภาษาไทยแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). สืบค้น 5 มิถุนายน 2561 จาก
<http://www.finearts.go.th/chantaburilibrary/parameters/km/item/29-กรกฎาคม-วันภาษาไทยแห่งชาติ.html>